

УДК 930.85:39:082.2:124.4(045)

**КОЛЕКЦІЇ ПАМ'ЯТОК ІСТОРІЇ ТА МАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ – НЕВИЧЕРПНЕ
ДЖЕРЕЛО ТВОРЧОСТІ**

Матвійчук С.С., Богів О.Я., Сєдоухова Є.В.

**COLLECTIONS OF MONUMENTS OF HISTORY AND MATERIAL CULTURE - AN
INEXHAUSTABLE SOURCE OF CREATIVITY**

Matviichuk Svitlana, Bohiv Oleksandr, Siedoukhova Yevheniia

В роботі авторами піднімається питання збереження колекцій матеріально-культурних історичних цінностей під час війни та їх значення. Зокрема, колекцій народного одягу, який виражає рівень матеріальної культури та естетичних уподобань народу, подає нам уявлення про певну людську спільноту, її фізичні дані, характер, душевні якості, темперамент, моральний ідеал. Народний одяг є з'єднуючою ланкою між минулим, сьогоденням та майбутнім, тому завжди буде залишатись актуальним джерелом творчості при створенні сучасних колекцій одягу.

Ключові слова: колекції, музей, народний одяг, джерело творчості.

The authors' work raises the issue of preservation of material and cultural historical values during the war and their significance. In particular, national clothing, which expresses the level of material culture and aesthetic preferences of the people, gives us an idea of a certain human community, its physical data, character, mental qualities, temperament, moral ideal. A meticulous study of original samples of folk clothing provides an opportunity to learn about rich folk traditions, symbols, and rules of life. The traditions of preservation, research and transformation of folk costume into new modern forms have been introduced at Mukachevo State University. The University Museum of Applied Art of Transcarpathia also helps in this. Conclusions: preservation of cultural heritage is impossible without careful study and development of folk clothing during study and work in museums

Keywords: collections, museum, folk clothes, source of creativity.

Воєнні збройні конфлікти несуть загрозу не тільки людям, тваринам, будівлям, а і культурній історичній спадщині. Можуть зникати не тільки сьогодення і майбутнє, а і минуле народу при знищенні пам'яток історії та культури. Основним документом з початку ХХ століття, що повинен запобігти цьому, є «Конвенція про захист культурних цінностей у випадках озброєного конфлікту» (Гаага 1954 р.). Держави, що ратифікували цей документ, зобов'язуються утримуватись від використання у воєнних цілях, пограбування, руйнування культурних цінностей. Існує навіть маркування об'єктів міжнародним знаком «Блакитний щит», що надає статусу посиленого захисту. На жаль, сьогодні у війні під загрозою знищення будь-який об'єкт чи структура України. Чим більшу цінність певний об'єкт представляє для України, тим цинічнішим може бути його знищення.

Сайт Мережі європейських музейних організацій створив окрему онлайн-платформу Museums support Ukraine, де зібрані міжнародні ініціативи та гранти, спрямовані на збереження культурної спадщини України у війні, фінансову підтримку, забезпечення роботою українських спеціалістів галузі тощо. Терабайти необхідних документів та даних оцифровуються й

відправляються на зберігання у вебархівах. Зокрема, на початку березня такий архів Saving Ukrainian Cultural Heritage Online створили в Австрії. Також канадська ініціатива UART разом із місцевими державними закладами та університетськими партнерами підготувала безпечне сховище для збереження даних (архівних колекцій, польових досліджень, баз даних, усних історій тощо) [1].

Музеї України містять скарби матеріальної культури багатовікової історії нашої держави. Вони є важливими осередками освіти і навчання, оскільки саме вони забезпечують доступ до національної культурної та природної спадщини. Вагомість цієї ролі базується на спроможності музеїв надавати громадськості інтерактивну, предметну та ідейну платформи для глибшого пізнання своєї етнічної ідентичності, нації та всього світу [1].

Авторами ставиться проблема дослідження значення музейних колекцій матеріально – культурних цінностей, зокрема, народного одягу, для пізнання та дослідження здобувачами при створенні нових колекцій одягу та декоруванні елементів костюма та збереження для нащадків народних ремесел.

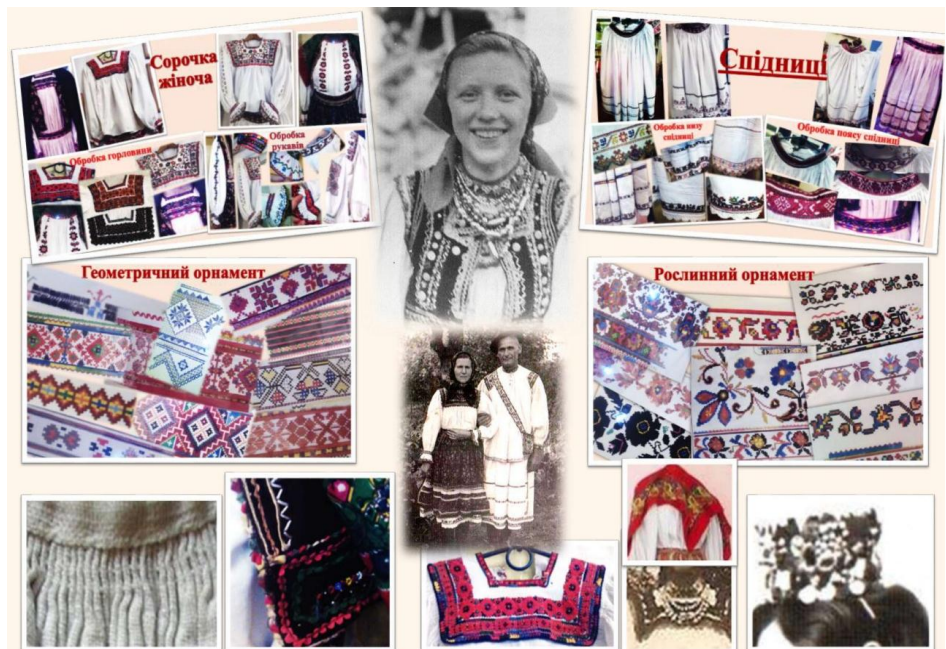
Дослідження українського народного вбрання набуло актуальності з набуттям незалежності України, а під час російсько-української війни набуло активного прояву. Адже це дозволяє надати «другого дихання» історії, закріпити для нових поколінь любов до етнічної приналежності, вірності цінностям своєї держави та її ідеалів. Це дає життя музейним колекціям народного вбрання - їх етнокомпоненти представлені в сучасних модних колекціях одягу на світових подіумах, у молодіжних колекціях, викликає захоплення та інтерес до пізнання культури України.

Але народний костюм – явище матеріально-духовної культури народу, що склався історично колективним творчим досвідом та традиціями і [2], тому впровадження його елементів у масове виробництво потребує ретельного та професійного підходу. Поверхневе ставлення до створення одягу в етностилі знецінює саму ідею передачі через покоління надбань предків, адже народний костюм виражає рівень матеріальної культури та естетичних уподобань народу, подає нам уявлення про певну людську спільноту, її фізичні дані, характер, душевні якості, темперамент, моральний ідеал [2]. Прискіпливе дослідження оригінальних зразків народного одягу дає можливість пізнати багаті народні традиції, символи, життєві правила. Звичайно ж, одяг відображає й відповідний рівень розвитку та етнічну специфіку народу. Багаторічна практика застосування результатів дослідження народного костюма сформувала новий напрям проектування сучасного одягу – з застосуванням етно-дизайнерських компонентів. Колекції зібрань народного вбрання є невичерпним джерелом творчості для

створення колекцій сучасного, нового одягу, що відображає витоки власного етносу, але є актуальним з точки зору світової моди.

Українські дизайнери втілюють своє бачення переосмислення та вкраплення етномотивів у сучасні колекції, що привертає увагу до культурної спадщини України не тільки українців, а і закордонних споживачів. На сьогодні велика плеяда українських дизайнерів одягу, які працюють в етностилі: Лілія Пустовіт, Ірина Каравай, Роксолана Богуцька, Люба Чернікова, Ярина Жук, Юлія Магдич, Lili Bratus, Христина Рачицька, торгові бренди «Етнодім», «Світло», «Посаг», «Зерно», «Foberini», «Nenka», «Etnodom». Колектив викладачів Мукачівського державного університету при підготовці фахівців для індустрії моди (освітні програми Конструювання та технології швейних виробів, Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості), Професійна освіта (Дизайн) ставить за мету застосування інженерного та науково-пізнавального підходу при роботі з джерелом натхнення, особливо, якщо це стосується

такої делікатної теми, як народний костюм. Відбувається процес переосмислення першоджерел (народних костюмів з колекцій музеїв, історичних світлин та замальовок вбрання), їх структуризації, морфологічний аналіз (рисунк 1) [3].

Рис. 1 - Приклади результатів дослідження колекцій народного одягу музеїв Закарпаття здобувачами університету

Здобувачі вивчають під керівництвом викладачів історію костюму рідного краю як аудиторно, так і під час експедицій та екскурсій в музеї Закарпаття. Є також в Мукачівському державному університеті і свій музей. В експозиції університетського Музею прикладного мистецтва Закарпаття налічується декілька десятків предметів жіночого й чоловічого національного одягу, зібраного з різних куточків карпатського регіону студентами спеціальності «Конструювання та технології швейних виробів» за ініціативи к. мист. А.Т.Коприви. Ці експонати представлені в Art-лабораторії Музею та використовуються студентами як наочний матеріал для наукових досліджень та як джерело творчості для розробки нових моделей одягу.

Тут часто проводяться тематичні майстер-класи, уроки краєзнавства (рисунок 2) [4].

Рис. 2 - Музей прикладного мистецтва Закарпаття Мукачівського державного університету

Отже, збереження та передача наступним поколінням культурної спадщини та виховання любові до своїх коренів неможливі без дбайливого вивчення та розвитку колекцій народного одягу під час навчання та роботи в музеях. Народний костюм є з'єднуючою ланкою між минулим, сьогоденням та майбутнім, тому завжди буде залишатись джерелом творчості при створенні сучасних колекцій одягу.

Список використаних джерел

1. Роль музеїв у культурному та соціально-економічному розвитку країни: зарубіжний досвід. Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/rol-muzeiv-u-kulturnomu-ta-socialno-ekonomichnomu-rozvitku>
2. Білецька В. Українські костюми, їх типи, еволюція і орнаментация // Матеріали до етнології та антропології. Львів, 1929. Т. 21—22, ч. 1.
3. Ціцей С. Ф., Матвійчук С.С. Обґрунтування актуальності декорування в сучасному одязі / С. Ф. Ціцей, С. С. Матвійчук // Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей Всеукраїнської науковопрактичної конференції (17-18 травня 2017 р.) / Гол.ред. Т. Д. Щербан. – Мукачево, 2017. – С.389-391 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dspace-s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/6187/1/Substantiation_of_the_relevance_of_decoration_in_modern_clothing.pdf
4. Коваль Т.В. Костюм як історичне явище та джерело творчості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://msu.edu.ua/novini/kostyum-yak-istorichne-yavishhe-ta-dzherelo-tvorchosti/>

References

1. Rol muzeiv u kulturnomu ta sotsialno-ekonomichnomu rozvytku krainy: zarubizhnyi dosvid. Analitychna zapyska. <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/rol-muzeiv-u-kulturnomu-ta-socialno-ekonomichnomu-rozvitku>

2. Biletska V. Ukrainski kostiomy, yikh typu, evoliutsiia i ornamentatsiia // Materialy do etnologii ta antropologii. Lviv, 1929. T. 21—22, ch. 1.

3. Tsitse S. F., Matviichuk S.S. Obgruntuvannia aktualnosti dekoruvannia v suchasnomu odiazi / S. F. Tsitse, S. S. Matviichuk // Suchasni tendentsii rozvytku nauky i osvity v umovakh pohlyblennia yevrointehratsiinykh protsesiv : zbirnyk tez dopovidei Vseukrainskoi naukovopraktychnoi konferentsii (17-18 travnia 2017 r.) / Hol.red. T. D. Shcherban. – Mukachevo, 2017. – S.389-391 http://dspace.s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/6187/1/Substantiation_of_the_relevance_of_decoration_in_modern_clothing.pdf

4. Koval T.V. Kostium yak istorychne yavyshe ta dzherelo tvorchosti <https://msu.edu.ua/novini/kostyum-yak-istorichne-yavishhe-ta-dzherelo-tvorchosti/>

УДК 539.375:669.14.018.5(045)=111

DETERMINATION OF MAGNETIC FIELD STRENGTH IN A LAYER OF ELECTROTECHNICAL STEEL

Pelekh Roman, Ihnatyshyn Mykola

ВИЗНАЧЕННЯ НАПРУЖЕНОСТІ МАГНІТНОГО ПОЛЯ В ШАРІ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОЇ СТАЛІ

Пелех Р. Я., Ігнатишин М.І.

This work is devoted to the determination of the periodic component of the magnetic field strength in a layer of electrical steel. When constructing a mathematical model, the magnetic permeability is approximated by a fractional rational function.

To calculate the magnetic field, a method of the fourth order of accuracy and two-sided method of the third order of accuracy with an explicit estimate of the leading term of the local error without additional calculations of the right side of the differential equation.

Keywords magnetic field, equations of electrodynamics, Cauchy problem, continued fractions, bilateral approximations.

Стаття присвячена визначенню періодичної складової напруженості магнітного поля в шарі електротехнічної сталі. При побудові математичної моделі магнітна проникність апроксимується дробовою раціональною функцією.

Для розрахунку магнітного поля використано метод четвертого порядку точності та двосторонній метод третього порядку точності з явною оцінкою головного члена локальної похибки без додаткових обчислень правої частини диференціального рівняння.

Ключові слова: магнітне поле, рівняння електродинаміки, задача Коші, неперервні дроби, двосторонні наближення.

The modern development of methods for automated synthesis of MEMS at the circuit level involves the study of mathematical models for the entire class of complex systems of various nature [1]. In [2], new models were obtained for the analysis and synthesis at the circuit level of basic MEMS devices based on differential equations, which describe the oscillatory processes present in real physical systems [3].

In articles [4, 5], mathematical models are proposed for designing MEMS circuits: electrostatic and